

JOSEF SUK

Melodie Melodie Melody

pro dvoje housle
für zwei Violinen
for two violins

Editor / Herausgeber / Editor
Zdeněk Nouza

Jméno teprve osmnáctiletého **Josefa Suka** (4. 1. 1874 v Křečovicích – 29. 5. 1935 v Benešově u Prahy) jako nadaného skladatele bylo na počátku devadesátých let 19. století v Praze již dobře známé. Na jaře 1892 vyšel tiskem s podporou České akademie pro vědy, slovesnost a umění jeho *Klavírní kvartet*, op. 1, o němž (společně s předcházejícím *Klavírním triem*) napsal Antonín Dvořák, že „díla ta mohl napsati rozhodný a skutečný talent hudební [...] zajistě každého radostí naplniti musí, že v tak mladém věku díla takového rázu vytvořiti dovedl.“

Od r. 1890 vycházela v pražském nakladatelství Jos. R. Vilímek sbírka snadných skladeb pro housle (dvoje, troje i čtvery a pro housle s doprovodem klavíru) nazvaná „Mladý houslista“ (ročně několik sešitů). Ve III. až VII. ročníku tuto edici redigoval skladatel a pedagog Jan Malát. Pravděpodobně on nabídl Sukovi, aby přispěl do této sbírky nějakou houslovou skladbou. Jeho dopis se nezachoval, máme však Sukovu odpověď (je uložena v Českém muzeu hudby v Praze: S 184/311). Suk odpovídá 29. srpna 1892 (se starobylou zdvořilostí): „Vysoce vážený Pane! Vyhovuje ctěnému dopisu ze dne 25/8 zasílám Vašnosti skladbičku pro dvoje housle...“ Jak vidět, dal se Suk do práce hned. Vznikla drobná, půvabná a pro něho již typická skladba pro dvoje housle, kterou nazval *Melodie*. Za zmínku stojí, že v tomtéž létě a počátkem podzimu 1892 složil Suk také *Serenádu pro smyčcový orchestr*, op. 6, dílo po zásluze proslulé a oblíbené. *Melodie* vyšla na podzim roku 1892 ve 2. sešitě III. ročníku sbírky *Mladý houslista* (ročníky byly

označovány podle koncertní sezony od podzimu do jara, III. ročník spadl do let 1892/93).

Pro mladé houslisty je Sukova *Melodie* technicky nenáročná. Její hudební hodnota však lákala i k různým úpravám pro její širší uplatnění. Protože druhým houslím připadá v krajních částech skladby většinou úloha doprovodu, vyšla *Melodie* i v úpravě pro housle s doprovodem klavíru (jednak ji vypracoval Jindřich Feld, jednak autorův vnuk houslista Josef Suk). Známy klavírní pedagog Vilém Kurz ji upravil dokonce pro sólový klavír. K Sukovým šedesátinám vyšla pro dvoje housle také v edici Česká hudba v Kutné Hoře. V nakladatelství Editio Bärenreiter Praha vychází *Melodie* k 70. výročí Sukova úmrtí. V originální podobě pro dvoje housle byla nahrána také na CD (Supraphon, 3. deska řady „Sukovy komorní skladby“). Opusové číslo Suk této drobné skladbě nedal. V Tematickém katalogu děl Josefa Suka, který vychází v nakladatelství Editio Bärenreiter Praha rovněž roku 2005 k Sukovu výročí, je *Melodie* uvedena pod číslem 20.

Autograf této skladby je neověstý – pravděpodobně zůstal u nakladatele. Toto vydání odpovídá původnímu, pečlivě připravenému vydání ve Vilímkově nakladatelství, nebylo třeba nic opravovat. Smyky jsou Sukovy (byl vynikající houslista). Prstoklady v původním vydání uvedeny nejsou a nebyly doplněny ani zde, protože skladbu mohou hrát houslisté různé technické úrovně; vystačí popřípadě i jen s první polohou, avšak k barevnějšímu zvuku přispěje bohatší využití možností nástroje.

Im Frühjahr 1892 wurde (mit Unterstützung der Böhmischen Akademie für Wissenschaften, Literatur und Kunst) das *Klavierquartett*, op. 1 von **Josef Suk** (4. 1. 1874, Křečovice – 29. 5. 1935, Benešov bei Prag) herausgegeben. Der Komponist war damals erst 18 Jahre alt, doch in Prag war er schon gut bekannt. Antonín Dvořák schrieb über dieses Quartett (ebenso wie über das vorher komponierte *Klaviertrio*), „solche Werke habe nur ein überzeugendes, wirkliches musikalisches Talent komponieren können [...] es erfreue bestimmt jederman, dass Suk es schon in so jungen Jahren vermocht habe, Werke von solch einer Ausgeprägtheit zu schaffen.“

Seit 1890 wurden im Prager Verlag Jos. R. Vilímek jedes Jahr unter dem Titel „Mladý houslista“ (Junger Violinist) mehrere Hefte einer Sammlung von Violinkompositionen veröffentlicht (Werke für zwei, drei, vier Violinen oder für Violine mit Klavierbegleitung). Der III. bis VII. Jahrgang dieser Sammlung wurde von dem Komponisten und Pädagogen Jan Malát redigiert. Es mag Malát gewesen sein, der dem jungen Suk angeboten hat, eine Violinkomposition für diese Edition zu schaffen. Maláts Brief ist verschollen, doch Suks Antwort ist erhalten geblieben (sie wird im Tschechischen Museum der Musik in Prag aufbewahrt: S 184/311). Suk antwortete am 29. August 1892 (mit althergebrachter Höflichkeit): „*Sehr geehrter Herr! Ihrem Brief vom 25/8 entgegenkommend, schicke ich Euer Gnaden eine kleine Komposition für zwei Violinen...*“ Wie man sieht, ist Suk sofort an die Arbeit gegangen. Es ist ein kleines, anmutiges und für Suk schon typisches Werk entstanden, als *Melodie* betitelt. Es soll hier erwähnt werden, dass in demselben Sommer und Anfang Herbst 1892 auch Suks *Serenade Es-Dur für Streichorchester*, op. 6 entstanden ist – ein Werk, das mit Recht berühmt und beliebt ist. Suks *Melodie* erschien im Herbst 1892 im 2. Heft des III. Jahrgangs der Sammlung „Mladý houslista“ (die Jahrgänge wurden entsprechend der Konzertsai-

son vom Herbst bis Frühjahr nummeriert; Jg. III wurde 1892/93 herausgegeben).

Das Werk stellt an die jungen Violinisten keine allzu hohen Ansprüche. Der musikalische Wert der Komposition führte auch zu allen möglichen Bearbeitungen mit dem Ziel, das Werk vielfältig nutzbar zu machen. Da der zweiten Violine im ersten und dritten Teil der Komposition meistens die Aufgabe einer Begleitung zukommt, wurde die *Melodie* auch in der Bearbeitung (von Jindřich Feld und auch von dem Enkel des Komponisten, dem Violinvirtuosen Josef Suk) für Violine mit Klavierbegleitung herausgegeben. Der berühmte Klavierpädagoge Vilém Kurz bearbeitete das Werk sogar für Klavier solo. Zum 60. Geburtstag des Komponisten wurde die *Melodie* für zwei Violinen von der Edition Tschechische Musik in Kutná Hora herausgegeben. In der Originalfassung für zwei Violinen wurde das Werk auch auf CD aufgenommen (Supraphon, Reihe „Suks Kammermusikwerke“, CD 3). Editio Bärenreiter Praha bringt das Werk nun anlässlich Suks 70. Todestags heraus. Eine Opuszahl hat Suk dieser kleinen Komposition nicht gegeben. In Josef Suks Thematischem Werkverzeichnis, das ebenfalls 2005 bei Editio Bärenreiter Praha erscheint, ist die *Melodie* unter Nr. 20 aufgeführt.

Das Autograph der *Melodie* ist verschollen – wahrscheinlich blieb es beim Verleger. Die vorliegende Ausgabe entspricht der ursprünglichen, sorgfältig vorbereiteten Ausgabe im Verlag Jos. R. Vilímek – nichts musste berichtigt werden. Die Bogenstriche stammen von Suk (er war ein hervorragender Violinist). Die ursprüngliche Ausgabe enthält keine Fingersätze; sie wurden auch in der vorliegenden Ausgabe nicht ergänzt, weil das Werk von Violinisten von unterschiedlichem technischen Niveau gespielt werden können – man kann mit der ersten Lage auskommen, für einen farbenreicheren Klang sollten jedoch die zahlreichen Möglichkeiten des Instruments voll ausgenutzt werden.

As a talented composer, eighteen-year-old **Josef Suk** (4 January 1874, Křečovice – 29 May 1935, Benešov near Prague) was already well known in Prague at the beginning of the 1890s. His *Piano Quartet*, Op. 1, was published in the spring of 1892 with the support of the Czech Academy for Sciences, Literature and Art; Antonín Dvořák wrote about this work and Suk's preceding *Piano Trio*, saying that "only a vital and truly musical talent could have written these works [...] certainly, everyone must be filled with joy in the knowledge that he was able to create works of this nature at such a young age".

In 1890 a Prague publishing house owned by Jos. R. Vilímek began publishing a collection of simple pieces for violin (for two, three or four violins, and for violin with piano accompaniment – several issues a year), entitled "Mladý houslista" (The Young Violinist). Volumes III–VII of this edition were edited by composer and teacher Jan Malát. It is probable that he asked Suk to contribute a violin piece for this collection. His letter has not survived, however, Suk's reply does exist (kept in the Czech Museum of Music in Prague: S 184/311). Suk replied in a letter dated 29 August 1892 reflecting old-world courtesy: "My most esteemed Sir! Further to your venerable letter of 25/8, I hereby send your worthy self a little piece for two violins..." Evidently, Suk had started work immediately. The result was a short, charming and, for him, now typical work for two violins, which he called *Melody*. It is worth mentioning that, during that summer and the beginning of autumn 1892, Suk also wrote *Serenade for String Orchestra*, Op. 6, a work deservedly famous and popular. *Melody* was published in the autumn of 1892 in the 2nd issue of volume III of the collection *Young Violinist* (the volumes were labelled according to the con-

cert season from autumn to spring; volume III covered the years 1892/93).

Suk's *Melody* is technically straightforward for the young violinist, however, its value as a musical work led to all kinds of various arrangements in order that it could be put to greater use. Since the second violin generally has an accompanying role in the outer sections of the work, *Melody* was also published in an arrangement for violin and piano accompaniment (written on the one hand by Jindřich Feld, on the other by the composer's grandson, the violinist Josef Suk). The famous piano teacher Vilém Kurz even arranged it for solo piano. The piece was also published in an arrangement for two violins to coincide with Suk's sixtieth birthday, in the edition *Czech Music in Kutná Hora*. Editio Bärenreiter Praha is publishing *Melody* to mark the 70th anniversary of Suk's death. A recording was also made on CD featuring the original version for two violins (Supraphon, 3rd record in the series *Suk's Chamber Works*). Suk did not ascribe an opus number to this short piece. In the Thematic Catalogue of Works of Josef Suk, also being published by Editio Bärenreiter Praha in 2005 for Suk's anniversary, *Melody* is entered under number 20.

The whereabouts of the autograph of this piece are unknown – it probably remained with the publisher. This edition corresponds to the original, highly accurate edition from Vilímek's publishing house; there was no need to make any corrections. The bowings are Suk's own (he was an excellent violinist). No fingerings are given in the original version, nor were they added here, since the piece can be played by violinists of varying technical proficiency. First position would suffice; if necessary, however, a fuller, richer sound would be gained with greater mastery of the instrument.

Zdeněk Nouza

Übersetzt von Zdeněk Nouza
Translated by Karolina Hughes